

Acroasis coram Leonibus („Lions“) Neo-Ulmensibus d.21.09.2020 facta

LATINITAS VIVA

Num lingua Latina denuo fieri potest Europae *lingua franca*?

Symbola quae sequitur est versio Latina acroaseos theodiscae quam Leo Latinus s.21.m.Sep. a.2020 fecit coram Leonibus („Lions“) Neo-Ulmensibus. Leo Latinus gratias agit plurimas Professori Dr.Dr.med. Ralf-Uwe PETER, a quo invitatus erat, ut hanc acroasin faceret.

Dominae Dominique maxime honorabiles,

quod quidam homines nostrae aetatis consilium ceperunt, ut linguam Latinam antiquam denuo adhiberent loquentes atque scribentes, immo ut commendent usum eiusdem linguae antiquae modernum et publicum et officialem talem, qualis factus est in Imperio Romano medioque aevo novâque aetate ineunte, hoc plerisque vestrum nescio an videatur mirum aut alienum aut absurdum aut ridiculum.

Plerique enim coaequales nostri linguam Latinam solent dicere obsoletam et emortuam nulloque modo ad usum practicum aptam atque utilem. Quidnam de istâ linguâ antiquâ aliquis scit nisi eandem in scholâ aut universitate discit aut docet? Verba q.s. „Dominus vobiscum“ fortasse nonnulli homines noverunt aetate proveci olim ecclesiae frequentatores, „Delirant isti Romani“ nonnulli iuniores libellorum Asterigis periti nubeculatorum. Fortasse etiam sunt qui noverint talia proverbia qualia sunt „Errare humanum est“ necnon quaedam praecepta iuridica qualia sunt „In dubio pro reo“ et „Audiatur et altera pars!“ - At talibus sentioliis adhibitis quonam modo fieri possunt colloquia moderna de *computatro* et *sophophono*, de *interreti*, *tutelâ climatis* necnon *pandemiâ coronariâ* habendâ? Denique id quod est praecipuum: Iam pridem nos habere linguam francam: *Anglicam* enim ubique terrarum frequentissimam! At quonam modo notiones saeculi vicesimi primi, i.e. notiones ferê innumeras cultûs civilis moderni et scientiarum naturalium rerumque technicarum sat aptê satque accuratê denominari possunt linguâ Caesaris Ciceronisque adhibendâ, quae exorta est ante duo milia quingenta ferê annorum? Talis usus linguae antiquae potestne fieri?

Potestne fieri ut lingua emortua ita resuscitetur, ut apta fiat ad usum modernum? Profecto talis resuscitationis exstat exemplum illustrissimum: Sermo enim Veteris Testamenti Hebraicus inde ex anno ducentesimo p.Chr.n. non iam adhibitus est in vitâ cottidianâ, sed tantummodo adhibebatur ad usum sacerdotum. Iam aetate Iesu sermo cottidianus non iam erat Hebraicus, sed *Aramaicus*.

ELIEZER BEN JEHUDA

(1858-1922)

Saeculo autem vicesimo – praecipuê ab **Eliezer Ben Jehuda (1858-1922)**, auctore primi Hebraici lexicæ modernæ – lingua Hebraica resuscitata est multisque milibus verborum novatorum tantopere ditificata, ut hodie ab Israelianis in omnibus vitæ scientiarumque provinciis et regionibus tam bene adhiberi possit quam omnis lingua moderna.

CAELESTIS EICHENSEER

(1924-2008)

Latinitatem autem adhiberi posse ita ut linguam modernam neque prorsus deesse homines, qui hoc iam faciant, hoc verbis sequentibus vobis expositurus sum. Equidem ipse linguâ Latinâ utor ratione activâ ex quadraginta ferê annis, i.e. non solum lego et interpretor textûs Latinos traditos, sed etiam Latinê colloquor cum aliis Latinitatis vivæ propugnatoribus, ipse scribo Latinê necnon textûs modernos in Latinum

sermonem converto. Grammaticam Latinam didici ex anno aetatis meae decimo; at usum Latinitatis activum demum didici nisi inter studia mea philologiae Latinae universitaria in cursibus Latinê loquendi seminariisque feriariis, quos instituit **Caelestis sive Iosephus Antonius Eichenseer** (1924-2008). Sanê feliciter mihi accidit, ut eundem virum de Latinitate resuscitandâ optimê meritum in universitate Saravipontanâ cognoscerem: nam procul dubio Caelestis nobili sermoni senatorum Romanorum senescenti plus spiritûs vitalis inhalavit quam ullus alius vir doctus saeculo vicesimo Latinitatem docens atque investigans.

Primo autem breviter tractabo Unionis Europaeae polyglottiam et explicabo, cur lingua franca neutralis omniumque communis, sermo communicationis officialis si adhiberetur, esset utilissimus maximêque cum finibus Unionis originalibus consentaneus; et quae causae sint, quibus sermoni Anglico adhibendo praestet in hac re sermo Latinus.

Hôc tempore in usu Unionis Europaeae sunt linguae viginti quinque. Tantâ linguarum multitudine efficiuntur sumptûs ingentes interpretandi et transferendi, qui in anno sunt 1,1 (*una – virgula una*) miliarda euronum.

Primae linguae Unionis Europaeae officiales fuerunt quattuor linguae earum nationes, quae Unionem condiderunt: Theodisca, Francogallica, Batavica, Italica. At Unione augendâ aliae linguae sunt additae:

A.1973: linguae Anglica, Danica, Hibernica sive Hibernico-Gaelica (postrema primo non adhibita est nisi ad documenta Hiberniae cooptandae textûsque fundamentales convertendos). Ita factum est, ut declararentur $4+2 = 6$ linguae officiales et 30 combinationes linguarum possibles.

A.1981 lingua neograeca accessit, ut nunc adhiberentur 7 linguae officiales et 42 linguarum combinationes.

A.1986 adiunctae sunt linguae Hispanica et Lusitanica, quo summa linguarum officialium fieret 9, combinationum 72.

A.1995 Finnia atque Suetia earumque linguis in Unionem receptis numerus linguarum officialis exauctus est ad 11, combinationum ad 110.

A.2004: additae sunt linguae Aestonica, Hungarica, Lettonica, Lituonica, Melitensis, Polonica, Bohemica (Tsceca), Slovaca, Slovena = 20 linguae officiales et 380 linguarum combinationes.

A.2007 accesserunt linguae Dacoromanica, Bulgarica, Hibernica (Hibernico-Gaelica) = 23 linguae officiales et 506 linguarum combinationes.

A.2013 recepta est novissima: Croatica lingua, ut in summa sint 24 linguae officiales et 552 linguarum combinationes.

Praeter linguas officiales saepe adhibentur linguae candidatorum cooptationis (e.e. Albanica) necnon Russica, Sinica, Arabica, Iaponica eqs.

Evidenter apparet non esse ineptum comparare Unionem Europaeam cum bibliae „Turri Babylonicâ“. Qualisnam ratio redditur sumptûs tam ingentis interpretum atque translatorum? Quonam modo fieri potest, ut civis tanti unioni civitatum confisus sentiat se esse participem omnibus ceteris participibus officio obligatum et responsabilem? Nonne tantâ abundantiam translationum semper aliquid perditur argumenti et significationis? Nisi damna fiunt maiora, procul dubio in oratione, quae in alias linguas convertitur ratione synchronicâ, i.e. summâ cum temporis penuriâ, perduntur subtilitates rhetoricae et stilisticae, praesertim affectuum expressiones vehementer deminuuntur aut prorsus amittuntur.

Unio Europaea ipsa quam causam affert polyglottiae suae? Eadem Unio *memorando* ad linguarum pluralitatem spectante a.25. m.Sept. a.2012 publicato declarat:

„Num Unio Europaea in animo habet numerum linguarum officialium officialem deminuere? Interdum postulatur, ut Unio Europaea consentiat unam tantum linguam esse sibi adhibendam. At hoc esset democratiae adversarium, quia eodem modo plerique homines in Unione Europeâ viventes non intellexerent ea quae suo nomine decernerentur, quo responsalitas deminueretur.“

Ingo Friedrichs (*1942, CSU, a.1999-2007 vice-praesides parlamenti Europaeae) rogatus, nonne decerni posset, ut sôla lingua Anglica introduceretur officialis, iudicavit scepticê:

„Si sermoni Anglico etiam hoc incitamentum decreti officialis concederetur, nullum iam esset impedimentum, quo usus huius sermonis limitaretur; nam adversus omnem praesentiam aliarum linguarum necnon adversus theodiscae linguae facultates reliquas omnes adhibitas lingua Anglica iam pridem augescit vehementer. Hoc autem iter linguae Anglicae victoriosum si decretis officialibus acceleraremus, in fine omnes linguae ceterae omni auctoritate privarentur. Istud autem scilicet fieri nos nolumus, quamquam egemus efficientiâ atque parsimoniâ.“

Praeterea ratione politicâ Unio non posset assequi hanc problematis solutionem – praesertim cum Britanni interim eidem valedixerint et nulli Unionis sodales nisi Hiberni haberi possunt pro locutoribus nativis; Hibernorum autem sermo patrius – saltim theoreticê – est Gaelicus, qui ab Unione fovetur sedulissimê (*Diarmuid Johnson, *1965*).

Anglica si fieret Unionis Europaeae lingua franca, ratione Germaniae incommodum paterentur centum ferê miliones hominum, quibus sermo patrius est theodiscus. Gubernatio Francogalliae indignatur, quia effectum linguae Anglicae sua lingua iam depulsa est ad gradum ordinis secundum. Tales nationes quales sunt Hispania et Italia, hegemoniam anglophonicam recusant, quia eâdem Europae parti meridionali etiam magis praevaleret pars septentrionalis. Denique praevalentia unius tantum linguae displicet etiam nonnullis gregibus linguarum Europae minoribus, qui ipsâ in terrâ propriâ nullam habent vim officialem. E.g. *Catalani* postulant, ut sermo suus patrius fiat Unionis Europaeae officialis; nec impossibile est etiam *Vascones* et *Armoricani* aliquando postulaturos esse, ut idioma suum avitum fieret officiale.

At nulla gens Unionis particeps parata est abstinere ab auctoritate sermonis sui proprii officiali – imprimis scilicet nationes maiores. Ni mirum – nam quis nescit, quantum valeat in negotiis internationalibus ius linguam propriam adhibendi? Is, cui licet disceptare sermone suo proprio, solet collocutorem suum linguâ sibi alienâ utentem superare eloquentiâ et loquendi assiduitate. Accedit quod praevalet lingua, si habet auctoritatem officialem.

Anglica lingua si esset unica lingua in Unione Europaeâ valens, foveret quidem globalismum, sed deminueret civium Europae identitatem et

sensum valoris proprii. Eadem lingua in orbe terrarum etiam etiamque maiorem vim acciperet. Iam nunc apparet textûs scientificos ferê semper non publicari nisi Anglicê. Hôc modo ceteri sermones et gentes, quae iisdem loquuntur patriis, paulatim et gradatim orbantur et auctoritate et patrimonio cultûs civilis humanique sui.

Linguae omnium facillimae intellectu et adhibitu procul dubio sunt tales ficticiae, qualis est lingua *Esperantica* a *Ludovico Zamenhof* inventa. Quae lingua ficticia 16 tantum habet normas grammaticas et thesaurum verborum, quae electa sunt ex variis linguis eo semper fine, ut in Esperanticam linguam introducerent vocabula variarum linguarum in orbe terrarum quam notissima et intellectu facillima. Itaque haec lingua a *Ludovico Lazaro Zamenhof (1859-1917)* conficta celerius discitur quam omnis lingua naturalis. Laudandum est Zamenhofii ingenium eiusque studium pacis et humanitatis fovendae. Tamen huic linguae ficticiae desunt expressiones commotionum animi sat subtiles atque multiplices, associationes cogitationum, notionum quaedam ambiguitas lusoria et metaphorae locutionesque proverbiales, quibus interdum sensus obscuratur, sed etiam efficiuntur gratiae et lepôres et facetiae dicendi necnon panduntur animarum excelsitates caelestes et voragines abyssales. Nec habet lingua Esperantica litteraturam, quae crevit per multa saecula, ne dicam per millennia a poetis ingeniosis artificiosê efformata.

At e contrario Latinitas talibus loquendi armis et decoramentis singulariter abundat. Necnon eadem si fieret Europae lingua franca, aliter ac in casu hegemoniae anglophonicae officialis nullo modo deminueretur singularum gentium cultûs civilis humanique indoles specialis et individualis. Nam omnis natio europaea ratione historicâ et culturali et linguisticâ cum Latinitate artissimê coniuncta est.

LEON DE WINTER (*1954)

His rebus intellectis *Leon de Winter* (*1954)¹ Batavus poeta illustris inductus est, ut commendaret linguam Latinam linguam constitutionis Unionis Europaeae faciendam.

„Equidem commendavi, ut lingua *L a t i n a* fieret lingua constitutionis Europaeae. Si hoc fieret, translationes reverâ essent translationes originalis textûs Latini. Absurdum mihi videtur medio huic corpori cultûs civilis inesse vastum hiatus. Date huic constitutioni cor, inquam, cor antiquum linguae cultûs civilis europaeae, ut habeamus aliquid, quo coniungamur, non seiungamur. Nam istud, quod cavendum praemonueram, fieri posse, ut unio evanesceret, quia nemo nisi Europae praepositi talem unionem optaret, quia Europa non esset notio culturalis, sed geographica, istud ipsissimum factum est.“ (*cfr EL 45*)

Si rem rectê perpenderit, contra opinionem communem cognoscemus Latinam linguam nequaquam esse emortuam. Nam Latinitas ex interitu Imperii Romani Occidentalis (a.476 p.Chr.n.) numquam mortua est – verisimile est inde ex illo tempore nullum diem fuisse, quin qui homo Latinê cogitaverit, scripserit, locutus sit.

In Imperio Romano et medio aevo et novâ aetate ineunte iam fuit lingua Latina Europae lingua franca. Medio et novo aevo ineunte Latinitas praecipuê adhibebatur in circulis ecclesiae et scientiarum et iurisprudentiae, e.g. ut sermo contractûs faciendi. Sed etiam postea numquam prorsus desitum est Latinê loqui et scribere.

In Hungariâ atque Croatiâ usque ad annum 1848 lingua Latina fuit lingua parlamenti officialis.

In Germaniae universitatibus studiorum usque ad saeculum undevicesimum exiens dissertationes Latinê scriptae Latinê defendebantur. Notum est terminologiam scientiarum naturalium ex terminis technicis graeco-latinis compositam ubique terrarum adhiberi ad scientiam inter nationes facilius mutuo permutandam. Imprimis talis praestantia terminologiae internationalis valet in systematibus nominum anatomiae, botanicae, zoologiae, bacteriologiae, pathologiae, pharmacologiae. In

¹ Fabulae romanae huius poetae notissimae sunt: „Zionoco“, „Supertex“, „Sokolows Universum“, „Ein gutes Herz“ (2013).

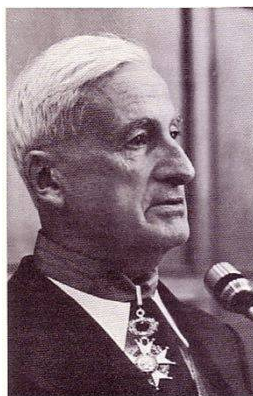
taxonomiâ botanicâ nova species plantarum non valet nisi ritê describitur diagnosi latinâ.

Septimanâ proximâ praeterita in ephemeridibus nostrae regionis certiores facti sumus saeculo duodevicesimo linguam Latinam officialiter adhibitam esse („*Augsburger Allgemeine*“ et „*Südwestpresse*“). Ibidem relatum est *Hans-Walter Roth* (CDU) consiliarium Ulmensem in urbe Venetiarum in subhastatione documentum Latinum emisse a.1722 scriptum et archivo Ulmae urbano tradidisse. Agitur de permissione limitis transeundi officiali (a.1722), quâ acceptâ cuidam mercatori Ulmensi, cui nomen fuit **Hans Matthäus Neubronner**, licuit fasces suos panni lintei per limites exportare. In ephemeridibus supra memoratis invenitur huius documenti Latini photographema. Eodem autem Urbs Ulmae affirmat *constitutionem aeris Ulmensis esse salutarem et innocentem et ab omnis luis contagionisque pestiferae vitio vacuam et immunem*.

Hôc ex testimonio, quo a magistratu urbano affirmatur aërem urbis Ulmae esse innocentem, mirabiliter apparet, ineunte saeculo duodevicesimo qualis fuerit usus linguae Latinae officialis. Mercator autem curaverat fasces linteos tribus lagenis involutos per urbes *Camboduni* et *Bauzanae* usque ad urbem *Veronae* transportandos („*transmittere instituisset*“).

In ephemeride, c.t. „*Südwestpresse*“ (d.Iovis, 17. m.Sept. a.2020, p.17), hoc documentum explicatur esse testimonium valetudinis ad ipsum mercatorem spectans („*frei von jeglicher Erkrankung*“, „*Ein Attest bescheinigt dem Kaufmann, dass er gesund und reisefähig ist*“) et auctor idem scriptum comparat cum testimonio covidiano („*Passierscheine gab es schon lange vor Corona*“). *Iohannem Valtherum Roth* (CDU), qui documentum Venetiis in subhastatione emptum archivo urbano tradiderit, non intellegere quomodo licuerit magistratui urbis offerre tales permissiones transeundi ipsis in temporibus pandemiae totâ in Europâ saevientis et quonam modo burgimagister superior et consiliarii urbis cognoscere valuerint hunc civem neque in morbum pestilentiae neque luis incidisse.“ („*unklar..., wieso die Stadtverwaltung solche Passierscheine gerade in Zeiten einer europaweiten Pandemie ausstellen konnte und wie sich der Oberbürgermeister und der Rat der Stadt selbst davon überzeugen konnten, dass der Bürger weder an der Pestilenz noch an der Lues erkrankt war.*“)

At hac in re Dominus Roth (vel interpres, quem rogaverat ut sibi documentum explicaret) aliquatenus erravit. De testimonio enim valetudinis ad ipsum mercatorem spectante in documento nihil dicitur. Re verâ ibidem diligenter describitur, quomodo merx sit tractata et involuta et affirmatur aëris Ulmensis innocentia, qui vacuus sit ab omnibus germinibus contagiosis. Praeterea ex verbis quae sunt „*transmittere instituisset*“ licet concludere mercatorem non ipsum transportasse fascēs linteos Veronam, sed curasse, ut transportarentur. Ergo patet magistratum tantummodo affirmasse nullam esse causam, quâ timendum esset, ne merx infecta sit germinibus nocivis. At quale indicium magistratus Ulmensis habuit, quo hoc confirmaret? Scilicet saeculo duodevicesimo nondum fieri potuisse analyses microbiologicas, quibus factis Ulmenses dicere scirent, utrum et aer et merx contagiosa essent necne. Scilicet illâ aetate nihil certê nôtum fuisse de morbis contagiosis deque bacteriis et vîris. Itaque magistratûs Ulmenses nullam habuerunt ansam innocentiam aëris probandi. Tamen iidem viri officiales modernae epidemiologiae harioli innocentiam aëris et mercis Ulmensis ex officio comprobata affirmaverunt eo fine, ut commodo mercatorio fruerentur ex auctoritate suâ publicâ. Certê speraverunt persuasum iri teloniariis Cambodunensibus et Bauzanensibus et Veronensibus Latinitate Ulmensi officiali perlectâ.

JEAN CAPELLE
(1909-1983)

De Latino sermone resuscitando

Sed quid de Latino sermone vivo in colloquiis et commerciis epistularum adhibendo, qui aptus est ad res modernas tractandas? Licet iam diu transacta sint illa tempora, ubi facultas et peritia Latine loquendi et scribendi postulabatur in scholâ et universitate, sed usque nunc semper fuerunt coetûs et societates, quibus coleretur sermo Latinus vivus. Anno 1956 in primo Latinitatis Vivae Conventu Avennionensi Professor ***Iohannes (Jean) Capelle (1909-1983)*** commendavit, ut homines variarum nationum variorumque sermonum patriorum uterentur linguâ Latinâ resuscitatâ ad cogitata inter se permutanda et disputationes practicas habendas. Îdem professor iam illo tempore ideae paneuropaeae favens verbis extulit facilius fore sermonem Latinum neologismis necessariis instruere quam discere 12 linguas Europaeas. Quod argumentum interim etiam plus valet eo quod iam exstant 24 linguae Unionis Europaeae officiales.

Inde ex conventu Avennionensi numerum eorum qui defendunt et propagant „Latinitatem vivam“ numerosis investigationibus publicationibus conventibus acroasibus cursibusque institutoriis et intra et extra Europam exauctus est.

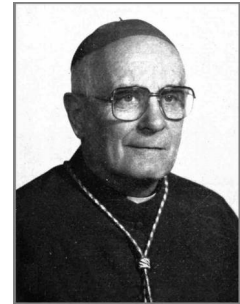
NONNULLI LATINITATIS RESUSCITATORES*

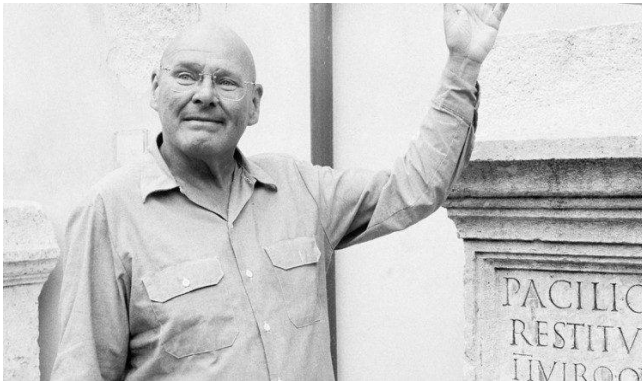
JOSÉ MARIA MIR
(1913-2000)

ANTONIO BACCI
(1885-1971)

CARLO EGGER
(1914-2003)

REGINALD FOSTER
(1939-2020)

CLETO PAVANETTO
(1931-2021)

SUITBERT SIEDL
(1923-2006)

**ORAZIO ANTONIO
BOLOGNA**
(*1945)

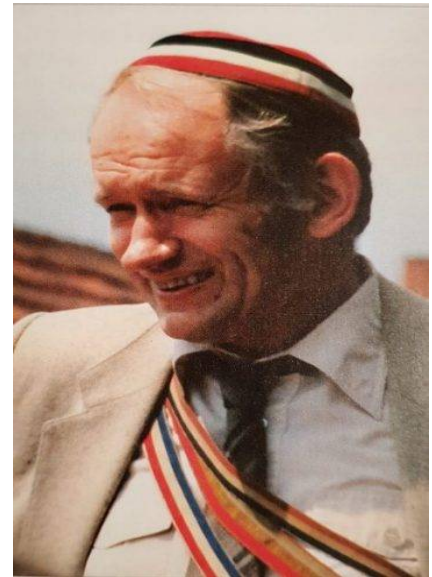
* Scilicet hōc loco nonnulla tantum exempla afferri posse. Sunt etiam alii de Latinitate resuscitandā bene meriti.

CAELESTIS EICHENSEER
(1924-2008)

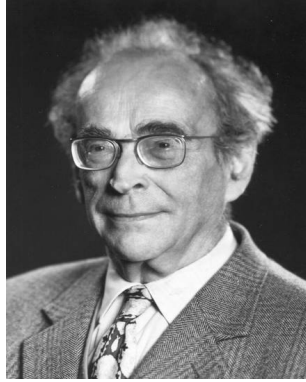
MAX MANGOLD
(1922-2015)

CHRISTIAN HELFER
(1930-2008)

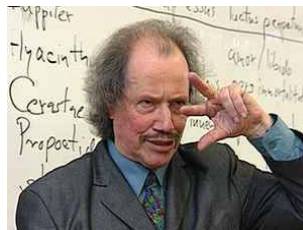
SIGRID ALBERT
(*1952)

ANDREAS THIERFELDER
(1903-1986)

MICHAEL VON ALBRECHT
(*1933)

WILFRIED STROH
(*1939)

LUIGI MIRAGLIA
(*1965)

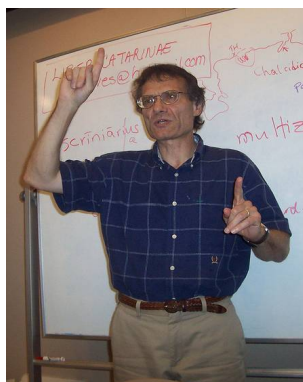
GUY LICOPPE
(*1931)

ANDREAS FRITSCH
(*1941)

REIJO PITKÄRANTA TUOMO PEKKANEN
(*1934)

TERENCE TUNBERG
(*1950)

JOZEF IJSEWIJN
(1932 — 1998)

DIRK SACRÉ (*secundus a sinistris*) et **CHRISTIAN LAES** (*a dextris*)
(*1957) (*1973)

Incitamenta Latinê loquendi et scribendi vehementia atque vivacissima effecta sunt a **Caeleste Eichenseer** Patre Benedictino, qui in Universitate studiorum Saraviensi recepit munus latinitatem vivam docendi et scribendi et investigandi necnon commentarios Vocis Latinae êdendi. Îdem monachus Benedictinus, qui praeditus erat ingenti industriâ admirabili, intimo ex animo deditus erat ideae Latinitatis resuscitandae missionariae.

Caelestis Eichenseer, cui a nonnullis attributa sunt nomina humanistica *Dryantis* aut *Querculacustris*, normas grammaticas Latinitatis aureae sequens thesaurum verborum Latinorum, quantum necesse erat ad res novas denominandas, magno numero neologismorum ditificavit, qualia numquam confinxit nisi cum respectu normas verba fingendi antiquas fidelissimo. Equidem ipse Dryante docente inter studia mea philologiae Latinae didici sermonem Latinum adhibere ratione activâ; talis autem usus Latinitatis illo tempore non docebatur neque hodie docetur in scholâ neque in universitate. Principia lexicographiae neolatinae, cui deditus sum *Orbem Pictum Latinum* componens, item grato animo accepi ab hîc magistro Latinitatis vivae excellentissimo.

Defensores Latinitatis Vivae intra et extra Europam multimodis agunt in foris interretialibus, scopocinematii *youtubianis*, emissionibus radiophoniciis. Fiunt conventûs, in quibus participes ex variis terris oriundi nullâ linguâ loquantur nisi Latinâ, et commentarii internationales Latinê scripti, quales sunt „Vox Latina“ (Saraviponti) et „Melissa“ (Bruxellis) „Epistulae Leoninae“, quas ego ipse in situ „Ephemeridos“ êdo interretiales.

Quonam modo hodie fieri potest, ut loquamur Latinê? Num sunt exempla colloquiorum cottidianorum antiqua? Verum, talia sunt tradita colloquia etiam in litteris prorsae orationis Romanae classicis, quae non sunt ex periodis prolixis atque intricatis composita, sed simplicibus sententiolis, quae etiam tironibus faciles sunt intellectu. Sunt etiam aliquot centum epistulae, in quibus Romanorum oratorum omnium eloquentissimus sibi non temperat, quin utatur genere sermone humili. Praeterea etiam comoediae Plauti atque Terentii saepe continent sententiolas locutionesque sermonis cottidiani.

At si volumus Latinâ linguâ antiquâ hodie denuo loqui, aliâ difficultate vexamur: Primo omnium audientes aut Britannum Francogallum aut Hispanum aut alium hominem alius sermonis patrii Latinâ loquentem, stupefacti sumus. Si audimus e.g. Britannum et Francogallum illustrem illam sententiam *Belli Gallici* Caesariani initialem eo more tralaticio recitantes, quo in scholâ patriae suae audiverunt magistrum suum recitantem, stupemus: Talem Caesarem non recordamur: Ex ore peregrino verba Romani illustrissimi omnino aliter resonant quam resonuerunt ex ore magistri nostri scholaris!

„Gallia est omnis divisa in partes tres, quarum unam incolunt Belgae, alteram Aquitani, tertiam, qui eorum ipsa lingua Celtae, nostra Gallia appellantur.“ (*Pronuntiavi primam sententiam Belli Gallici primo theodisco pronuntiatu scholari, deinde Britannicio et Francogallico more tralaticio*).

Animadvertistis discipulos Britannos et Francogallos in scholis suis discere alium modum Latina verba pronuntiandi quam nostros discipulos; scilicet etiam pronuntiatum sermonis Latini aliarum nationum non congruere cum theodisco pronuntiatu, sed plus minusve ab eodem differre, secundum sonos eius sermonis moderni, qui homini loquenti est patrius. Omnis enim lingua varia habet phonemata, et si quis alieno sermone loquens in sermone suo patrio non habet aliquem sonum linguae peregrinae, in locum huius soni peregrini supponit eum sonum propriae linguae, qui illis sono est quam simillimus. Quid nunc? Si omnis natio moderna habet suum Latina verba pronuntiandi modum proprium, nonne difficile est hominem alterius nationis intellegere etsi uterque homo colloquii particeps optimê scit linguam Latinam? Quisnam linguâ Latinâ scit rectê pronuntiare? Quenam lingua moderna sonos habet latinis illis antiquis maximê congruos? Quantum scimus, nullius linguae modernae soni congruunt omnes cum sonis linguae Latinae. Mirum est: quantum scimus pronuntiatum sermonis Latini antiquum restituere, scimus pronuntiatum linguae Latinae Finno- et Hungarorum tralaticium, si comparamus cum ceteris pronuntiatibus Latini sermonis modernis, optimê congruere cum pronuntiatu Latino restituto. Hoc eo mirum et, quod Finnia et Hungaria longê distant a locis, quibus lingua Latina est exorta.

Certê iam pridem clam quaeritis increduli, Dominae Dominique honorabiles, quonam modo fieri possit, ut philologi vel potius phonetici restituant pronuntiatum linguae antiquae originale, quâ utebantur homines aetate Caesaris atque Ciceronis viventes? Scilicet nullus phoneticus pronuntiatum antiquum tam accuratê et subtiliter scit restituere quam sciret, si Romani nobis tradidissent receptiones magnetophonicas. At haud paucae peculiaritates phoneticae sermonis Latini classici a phoneticis possunt restitui magnâ cum certitudine. Qui partim indagari possunt indiciis ab antiquis grammaticis traditis, qui describunt, quâ ratione soni Latini instrumentis loquendi naturalibus ex ore editi sint; partim tradita sunt verba onomatopoeica, quibus Romani sonos imitati sint a bestiis editos aut alios sonos naturales. Etiam verba Latina litteris alienae linguae, velut Graecae, transcripta necnon modi pronuntiandi variarum linguarum Romanicarum, quae exortae sunt e sermone Latino antiquo, adhibentur ad pronuntiatum linguae Latinae antiquum aliquatenus, ut ita dicam ‚*approximativê*‘ restituendum. Scilicet oporteat cautê iudicare de talis restitutionis fidelitate: nondum invênimus phonodiscum taeniamve magnetophonicam quâ aut Caesar aut Cicero vocem suam recepisset. Licet quaedam proprietates antiqui pronuntiatûs Latini maneant semper incertae, tamen consentaneum est, ut in colloquiis Latinis hominum e variis terris oriundorum studeamus unam normam certam pronuntiandi quam fidelissimê servare, ne fiat conventus *Latinophilorum* internationalis turris Babylonica.

In vitâ cottidianâ quae formulae loquendi quadrant atque conveniunt?

Pauca tantum exempla hîc sufficiant; qui plura audire vult, nomen suum det seminario aut cursui institutorio Latinê loquendi participando!

Homines Latinê loquentes inter se salutant verbis q.s. „Salve!“ (si unus salutatur) aut „Salvete!“ (si plures salutantur) – et ex altero quaerunt, quomodo valeat: „Quomodo te habes?“ sive brevius: „Ut vales?“ Tali quaestioni responderi potest verbis q.s. „Bene“ aut „male“ aut „aliquatenus mediocriter me habeo“. Licet etiam quaerere: „Unde venis?“ et „Quo is?“ aut „Quo vadis?“ - ut titulum afferam fabulae et cinematis illustrissimi – et e.g. respondere „Domo venio“ - et „Vado ad mercatum“ - Abiturus autem dicere solet aut „Vale!“ aut „Vale et bene ambula!“ et „Fac ut mox inter nos revideamus!“

Scilicet scripta etiam esse *phrasaria* Latina moderna et libros Latinê colloquendi didactica, in quibus tales locutiones inveniuntur, e.g. libellus *Capellani*, qui iam aliquatenus factus est classicus libellus Latinitatis vivae: „Loquerisne Latinê?“ - „*Sprechen Sie Lateinisch?*“

At quid de multis milibus notionum vitae cottidianae et technologiae et scientiarum, quae exstant saeculo vicesimo primo, sed non exstiterunt primo saeculo a.Chr.n.?

Ex quindecim ferê annis compono magnum *Orbem Pictum Latinum* glossis instructum, secundum exemplum illius *Orbis Sensualium Picti* ab *Iohanne Amos Comenio (1592-1670)* celeberrimo humanistâ Moraviano conscripti. Meum autem opus copiosum 40.000 notiones sênis linguis denominatas continens bene spero mox perfectum iri.

Lexicon quoddam pentaglottum et picturatum, quod inscribitur „*Visual Dictionary*“ (,Dictionarium visuale‘, ut ita dicamus), in Latinum converti et altero in tomo, c.t. GLOSSAE, verba Latina a me partim collecta partim conficta testimoniis et explicationibus etymologicis grammaticis semanticis adumbro. Dictionarium Visuale *Monte Regio* in urbe Canadensi editum complectitur 1071 paginas, quibus insunt picturas 40.000 rerum modernae vitae cottidianae et technicae et scientiarum naturalium necnon nomina earum Anglica – Theodisca - Francogallica – Hispanica – Italica. Quod lexicon picturatum editum est in domo editoriâ Monte Regio in provinciâ Quebecianâ (*Montréal/Québec*) Canadensi sitâ, cui nomen est „QA (= *Québec Amérique*)“. Ergo Orbis Pictus meus Hexaglottus est Dictionarium Visuale sextâ linguâ id est Latinâ necnon tomo altero, i.e. tomo Glossarum, exauctum atque ditificatum. Bene spero *Orbem Pictum Hexaglottum* meum editum iri sub aegide ipsius *ALF (Academiae Latinitati Fovendae)*, i.e. sodalicii Latinistarum internationalium, quod conventûs Latinos dispensat et libros êdit doctos et investigationem litteraturae Latinae omnium aetatum necnon Latinitatem vivam fovet et exauget.

Ergo ad opus lexicographicum, quod susceperam scribendum, necessarium mihi fuit nomina Latina invenire quadraginta ferê milium notionum modernae vitae cottidianae et technicae et scientiarum naturalium. Quae partim excerpsi ex litteris Latinis antiquis mediaevalibus neolatinis,

partim, si in litteris lexicisque Latinis adhuc desunt, confinxi secundum normas verba confingendi antiquas a grammaticis traditas. Scilicet hoc opus fuisse valdê laboriosum, cui his 15 annis haud exiguam partem otii mei cum dignitate dedicavi.

Si quae notio modernâ Latinê est denominanda, primo lexicis Latinitatis omnium aetatum accuratê perscrutandis videndum est, num iam exstet nomen Latinum, quo res sat aptê et rectê et intellegibiliter significetur. Talis investigatio semantica et historica interdum est valdê laboriosa, tamen interim ope interretis multo facilior et celerior facta est. In notione autem modernâ Latinê denominandâ oportet thesaurus verborum qui iam exstat totus exhaustur, sed si variis aetatibus litteraturae varia nomina inveniuntur, solemus praefere id vocabulum, quod est aureae Latinitati quam propinquissimum. Scilicet nullo modo sufficere longas circuitiones verborum in locum nominis proprii adhibendas – nisi res moderna semel tantum et obiter commemoratur. Interdum licet adhibere nomina antiqua sensu translato aut novo modo inter se coniuncta adhibere ad rem modernam, quae Romanis fuit prorsus ignota, appellandam. E.g. licet potionem nobis cottidianam, sed Romanis prorsus ignotam, quae appellatur Anglicê „*coffee*“, appellare „*potionem Arabicam*“, et i.q. Anglicê „*tea*“, „*potionem Sinicam*“. Sic licet loquamur in textibus rhetoricis aut poeticis, ubi semper studemus puritati sermonis antiqui servandae; sed si agitur de notione accuratius tractandâ, talia nomina – quae per iocum dicuntur „*procrustea*“ secundum lectos illius monstri mythi Thesei, qui fuerunt aut nimis breves aut nimis longi - praeferenda sunt nomina harum potionum recentiora q.s. „*cafea*“ et „*thea*“.

At si neque circuitiones verborum neque translationes vocum antiquarum sufficiunt, neque in litteris Latinis mediæ et novi aevi traditis nullum nomen aptum invenitur ad rem modernam denominandam, necesse est propugnatorem Latinitatis vivae confingere verbum novum, i.e. verbum novare, quale graecanicê dicitur *neologismus*. Talis confictio, si congruit cum antiqui sermonis rationibus antiquis phoneticis orthographicis morphologicis semanticis, nequaquam est res falsa et barbarica Latinisque auribus absona nulloque modo digna est, quae notâ Latinitatis *culinaris* censoriâ puniatur. Nam omni in linguâ vivâ colendâ necesse est nova nomina invenire ad novas res denominandas – id quod ipse **Marcus Tullius Cicero (106 – 43 a.Chr.n.)** vir sermonis Latini omnium orator

eloquentissimus verbis exprimit dicens „**novis rebus esse nova verba imponenda**“. Necnon **Erasmus Roterodamus (1467-1536)**, omnium humanistarum Latinissimus, Latinê scribentibus dissuadens a Ciceronianae elocutionis imitatione servili monet res suae aetatis, quas ille orator Romanus ne somnio quidem suspicari potuerit, nominibus denominare novandis.

Rebus novis nova nomina imponere – nonne haec est res omnino naturalis et consentanea neque ullo modo digna, quae vituperetur? Recordemur monitionem **Caroli Linnaei (1707-1778)** magni denominatoris plantarum bestiarumque Sueti, quae est: „**Nomina si desunt, perit etiam cognitio rerum**“. Ut exemplum afferamus: Aetate **Iohannis Wolfgangi Goethe (1749-1832)** neque fuerunt talia instrumenta quae hodie theodisce appellantur „*Kühlschränke*“ (armaria frigidaria) neque „*Fernseher*“ (*televisionaria*); tamen nemo est, qui contendat haec non esse nomina theodisca aptê et rectê et intellegibiliter conficta.

At vix exstat litteratura ullius linguae alterius, in quâ describendâ philologi notionem aetatis et elocutionis „*classicae*“ definiant tanto cum rigore tantâque cum acerbitate, quantâ definiunt limites aetatis classicae Latinae. Nam ad prosaicam Latinitatem „*classicam*“ sive „*auream*“ iidem viri doctissimi nulla opera Latina referunt nisi *Caesaris* et *Ciceronis*, sed eorum nequaquam omnia: nam excipiunt *Epistulas* Ciceronis et *Caesaris Bellum civile*. Homini autem moderno classicâ elocutione scripturienti, qui tales censores severissimos sequitur, omnia opera post Ciceronem Caesaremque Latinê scripta Latinitatis esse minus bonae imitationeque non dignae si credat, reverâ sermone scribet potius mortuo quam vivo. At iam Erasmus bono vehementer pugnavit contra talem usum linguae parum naturalem, quo vena Latinitatis crudeliter insecta exsugitur, ut orbetur et sanguine et vi vitali.

Quomodo fieri potest, ut multa milia notionum recentiorum, quas esse et Cicero et Erasmus ne somnio quidem suspicati sunt, in Latinum convertantur? Lexicon quod finiturus sum complectitur quadraginta milia notionum. Quonam modo confingi possunt nomina nova ad notiones earum modernas denominandas? Nonne Latinitatis amator talia nomina temere plassat? Nonne in iisdem confingentis dominatur mera licentia coloris originaliter Latini prorsus negligentissima, credens nullam

diligentiam esse necessariam, quia Romani certê non iam possint de talibus figmentis neolatinis indignari?

Interdum reverâ quaedam dominatur licentia in verbis novis Latinis fingendis. In nonnullis foris interretialibus haud raro inveniuntur figmenta pseudolatina falsissimê conficta. At ii, qui lexica componunt a tantâ negligentîâ alieni sunt. Grammatica linguae Latinae quam accuratissimê et subtilissimê descripta est, praesertim cum lingua Latina esset prima omnium, quae digna esse investigatione scientificâ putaretur. Disciplina autem verba confingendi est etiam pars grammaticae. Neolatinista quibus rationibus ûti potest Latina verba confingendi? Neolatinam linguam nequaquam sentio esse linguam romanicam, quales sunt Italica, Hispanica, Catalanica, Lusitanica eqs. Sed neolatinam dico Latinitatem, quae colitur secundum grammaticam classicam, sed ditificatur neologismis, quatenus hoc necessarium est.

Fons verba novandi feliciter scaturiens sunt verba linguarum romanicarum, i.e. linguae italicae, raetoromanicae, hispanicae, catalanicae, lusitanicae, dacoromanicae. Quia vocabula harum linguarum magnam partem exorta sunt ex linguâ Latinâ, saepe licet latinum nomen notionis novae eo confingere, quod nomen romanicum reducitur ad radicem suam Latinam; scilicet adhibendam esse aptam desinentiam aptumve suffixum.

Exemplum nunc afferam suffixi, quod in confictione verborum neolatinâ maximê valet. Verbum, q.e. „*Computer*“, directê derivatum est ex linguâ anglicâ, indirectê ex Latinâ. In Angliâ saeculi undevicesimi hoc verbum significabat ratiocinatorem (theod. *Buchhalter*), sed postea translatum est ad machinam denominandam.

At in Latino sermone aliter ac in modernis oportet strictê distinguamus inter hominem, qui certam actionem exercet et instrumentum vel machinam, quâ eadem actio efficitur. Talis homo enim nuncupatur **nomine actoris**, quo habet suffixum „-tor“, sed machina denominatur **nomine instrumenti**, i.e. suffixis, qualia sunt „-trum, -culum, -bulum, mentum“ e.al. Itaque „computer“ a Latinitatis vivae propugnatoribus appellatur „**computatrum**“; e contrario „**computator**“ dicitur homo, qui computat. Item „motor“ in Latino sermone est homo, qui aliquid movet (apud

Martialem¹ „**motor**“ est is, qui movet infantuli cunabula); e contrario machina, quae theodiscê dicitur „*Motor*“, Latinê dicenda est „***motrum**“, i.q. nomen instrumenti *suffixo instrumentali* instructum.

*Neologistis*² nova verba Latina confingentibus basis quaedam multimodis utilis est *lingua neograeca*, praesertim eiusdem nomina ad scientias naturales resque technicas spectantia. Patet linguam graecam, quae iam aetate Ciceronis adhibita est ad res technicas et artificiales denominandas, unâ cum Latinâ fundamentum factam esse modernae terminologiae scientificae. Itaque etiam neograeca lingua quae constat maximam partem ex radicibus palaeograecis, novatoribus latinae linguae ansam praebet multiplicem ad thesaurum nominum Latinorum ditificandum.

Ita fit, ut neolatinistae i.q. theod. *Auto*, angl. *car* appellent „autocinetum“ secundum neograecum *αυτοκίνητο*, et theod. *Flugzeug*, angl. *aeroplane* Latinê „aeroplanum“ (neograecê *αεροπλάνο*); „*Autobus*“ appellatur aut „coenautocinetum“ aut „laophorum“ (ngr. *λεωφορείο*).

Instrumentum technicum, quo observando homines hodierni, cum putent esse maximi momenti, permultum temporis terere solent, anglicê dicitur *smartphone*. Cui equidem ipse ante decem ferê annos in symbolâ interretiali nomen imposui Latinum, q.e. *sophophonum*, secundum verba graeca q.s. σοφός et φωνή; σοφός non solum significat *sapiens*, sed etiam *callidum*, *peritum*, *versutum* et ferê id, quod anglicê dicitur „*smart*“. Altera pars huius vocabuli a me novati, quae congruit cum alterâ parte nominis, q.e. *telephonum*, ducitur e nomine vocis graeco, q.e. φωνή. Licet *sophophonum* nequaquam semper adhibeatur ad telephonandum, tamen nomen nondum est falsum. Brevi post symbolae meae publicationem obstupefactus sum animadvertens, quam celeriter neologismus a me creatus diffusus esset per interretialia fora et histologia („*blogs*“, i.e. „*web-logs*“); necnon deest in Vicipaediâ Latinâ! At tamen subirascor, quod collectores neologismorum ferê numquam indicant nomen fontis e quo hauserunt. Istis histologistis, qui se ipsos *blogarios* appellare solent, deesse videtur aliquae conscientia vel fidelitas historica – fortasse quia a labore et creativitate individuali alieni sunt, semper solum confidunt intelligentiae gregis interretialis anonymae.

1 cfr MART.11,39,1 motor fueras cunarum mearum.

2 **neologista*, -ae m., cfr fr. <https://www.cnrtl.fr/definition/néologiste>: „(Celui) qui use du néologisme ou qui crée des néologismes“.

Internet Latinê nuncupamus *interrete*, ad *downloading* denominandum equidem proposui verbum *eretiendi* (i.e. verbatim *ex reti sumere*), et *posting* in Latinum converto verbo *irretiendi* (i.e. *reti imponere*). *Blog* (propriê: *web-log*, i.e. *diarium retiale*) secundum exemplum neograecum appello *histologion*, *blogger* a me Latinê dicitur *histologista*. Instrumentum q.e. anglicê *scanner*, baptizavi nomine graecanico, q.e. *haptoscopium*, i.e. verbatim *instrumentum*, quod *res attingendo aspectat aut probat*. Partes *televisionis* et *computatri*, quae anglicê dicuntur *screen* vel *display*, et theodiscê *Bildschirm*, ego appello *visificium*, angl. *laptop* in Orbe Picto meo est *computatrum gremiale* (*lap* est i.q. *gremium*).

Nunc sequantur nonnulla nomina neolatina ad vehicula spectantia: *helicopterum* est paene eiusdem formae ac anglicum verbum, quod inde derivatum est (utrumque ducitur a verbis graecis, q.s. ἑλιξ i.e. angl. *screw*, theod. *Schraube*, lat. *cochlea*, et *πτερόν* i.q. *ala*, theod. *Hubschrauber*); *rucheta*, verbum mediaevale, est i.q. angl. *rocket*, theod. *Rakete*; *navis subaquanea* sive *navis submarina* est i.q. *submarine* et *U-Boot*. Vehiculum bellicum, quod anglicê *tank*, theodiscê *Panzer*, a prioribus neologistis parum subtiliter appellatum est *currus armatus* sive *currus bellicus* sive *currus cataphractus*; sed non omne autocinetum cataphractum est i.q. *tank/Panzer*; ceterum quonam nomine nuncupanda sunt varia genera talium vehiculorum, si nomen ipsum iam est bipartitum? Cavendum est, ne fiant nomina saepius adhibenda nimis longa parumque utilia. Praeterea talia figmenta nominum facile fiunt molesta, si in eâdem sententiâ alia quoque sunt attributa adiectiva. Itaque praestat verbum adhibere antiquum palaeograecum, immo Homericum: ἄρμα, ἄρματος n., quod iam apud poetam Europae vetustissimum valet *currum bellicum*. Etiam in sermone neograeco hoc verbum adhibetur ad modernos currûs bellicos denominandos necnon perfacile est adiectiva neograeca q.s. ἀρματικός, i.e. *ad currum bellicum pertinens* et ἀντιαρματικός, i.e. *contra currûs bellicos impugnandos utilis*, ad Latinas formas redigere, q.s. *harmaticus* et *antiharmaticus* (exempla attributi: *copiae harmaticae* „*Panzertruppen*“, *defensio antiharmatica* „*Panzerabwehr*“, *manuballista antiharmatica*, i.e. angl. „*bazooka*“, theod. „*Panzerfaust*“). Licet aliquis litteram „h“ initialem aegrê pronuntians queratur se istud nomen confundere cum verbo Latino q.e. *arma*: exercendo haec difficultas facile superabitur...

Gaius Licoppe, Nestor Academiae ALF et auctor „Novi Calepini“ et editor „Melissae“ et veteranus innumerorum conventuum Latinê loquendi, vehiculum recentius, quod anglicê dicitur „UAV“ (*unmanned aerial vehicle*) vel *drone*, theod. *Drohne*, nuper togâ donavit: ***téléplanum**, -i n.“.

Id aeroplanum, quod anglicê appellatur *jet*, theodiscê *Düsenflugzeug*, Latinê a Vaticanis appellata est *aeroplanum pyraulocineticum*; quod paululo nimis polysyllabicum cum mihi videatur (si cum anglico comparatur) dicam *auloplanum*; *bomber* dico *bomboplanum*, angl. *glider*, theod. *Segelflugzeug* Latinê dicam *anemoplanum*.

Parachute/Fallschirm Latinê appellatur *umbella decidua* (sensu generali) et *umbella desultoria* (theod. *Sprungfallschirm*), si ipse homo pendet ex tali umbellâ; sed si onus non est humanum, appellatur *umbella oneraria* (theod. *Lastenfallschirm*); *Bremsfallschirm* Latinê est *umbella frenatoria*, *Sprintschirm* est *umbella *cursitoria*. *to surf/surfen* Latinê denominavi *velitabulare* (si agitur de *windsurfing*), et *unditabulare*, si est *wave riding/Wellenreiten*. Angl. *snowboarding* est lat. *nivitabulatio* et lat. *patinatio uniseriata* est i.q. angl. *Inline-Skating*. Sufficiant in praesenti haec exempla; qui plura cupit, patienter exspectet, usque dum in lucem êdatur *Orbis Pictus Hexaglottus!*

Modernarum fabularum versiones Latinae

Licet renovatoribus linguae Latinae labores lexica componendi et verba novandi sint duri et magni maximique momenti, tamen non sunt pars laborum linguae renovandae difficillima. Nam difficultas maxima eorum qui consilium ceperunt, ut linguam Latinam ad usum modernum adaptarent et demonstrarent hanc linguam antiquam normis grammaticae classicis servatis posse adhiberi ad totum mundum saeculi vicesimi primi materialem atque mentalem comprehendendum et describendum, est Latina translatio sive interpretatio textuum litteraturae modernae et argumento et elocutione plurimum valentium, e.g. fabulae romanicæ verê dignae, quae referantur in numerum operum artificiosorum. Maximê mihi cordi est tales textûs vestimento Latino donare. Equidem vehementer delector verbis theodiscis in Latinum convertendis. Suavissimê afficior textuum et veterum et recentiorum recentissimorumve, praesertim narrationum aut considerationum philosophicarum, translatione sive interpretatione quam Latinissimâ, i.e. normis grammaticae classicis

observandis. Talis enim translatio mihi videtur esse auctoris **Latinophili**¹ obrussa i.e. examen, quo probetur, utrum aliquid metallum sit verum aurum an auri imitamentum vilissimum. Summo cum labore ingeniique auctorum admiratione in Latinum converti *Iohannis Volfgangi Goethei* „**Wertherum**“ et Gerhardi Hauptmannii „**Thilum custodem ferriviarium**“ et Edgarii Allani Poe „**Puteum et Pendulum**“, necnon Patricii Süskind „**Fragrantiam**“.

Fragrantia, quae est fabula romanica postmoderna, omni interpreti est eximiae difficultatis eo quod poeta aliter ac plerique fabularum narratores in eodem minus studet opticis vel visualibus **experientiis** personae praecipuae, Grenulii myropoei monstruosi describendis, sed multo magis **olfactoriis**, i.e. mundo odorum, fragrantiarum foetorumque, quem Patricius in primo iam operis capitulo describit verbis flagrantissimis.

At quo modo fieri potest, ut talis fabula postmoderna convertatur in sermonem Caesaris Ciceronisque? Istac difficultate, quae primo aspectu visa mihi est inexcuperabilis, paulo post vehementer excitata est cupiditas mea Latinê reddendi ambitiosa.

Ceterum **Arthurus Schopenhauer (1788-1860)**, philosophus nequaquam minoris momenti, in *Paralipomenis* suis interpretationi textuum sermone proprio scriptorum Latinae Graecaeve maximam vim attribuens explicat, tale opus hermeneuticum quantum valeat ad iuvenes ratione philologâ et philosophicâ erudiendos.

Quae cum ita sint, dolendum est, quod e scholis et universitatibus iam pridem ablata et eiecta sunt exercitia Latinê reddendi atque scribendi.

¹ Adiectivum vel substantivum q.e. +**latinophilus** (cfr +latinophilia) formâ graecâ videtur primo inveniri in litteris byzantinis; ibi significat mores occidentales in aulâ Byzantinâ apparentes. cfr <https://www.doaks.org/research/byzantine/fellows/rodriguez-suarez-2018-2019>. „I studied the primary sources dealing with the reign of the so-called **Latinophile** emperor, Manuel I Komnenos (1143–1180). In the process, I collected and analyzed a number of references concerning the use of **Western practices at the Byzantine court**.“ - Anglicum verbum, q.e. *latinophile* potest significare amatorem linguae Latinae: cfr <https://en.wiktionary.org/wiki/Latinophile>: „**An enthusiast of the Latin language**.“ (interdum angl. „latinophilia“ est etiam amor Americae australis – sed haec est alia res). - **Petrus Lichtenberger**, quidam Austriacus lexicographus et neologista intrepidus atque indefessus (http://www.imperiumromanum.com/lichtenberger_01.htm: <http://www.lateinlexikon.com/>: „Lexicon Latinum Hodiernum“), qui multa nova verba Latina in interreti publicat, saepe adhibet verbum, q.e. „**Latinophili**“ ad **amicos Latinitatis vivae** denominandos.

Haec hactenus. Ea quae modo dixi linguâ theodiscâ¹, nunc comprehendam verbis Latinis. Audite, auditrices auditoresque maximê honorabiles!

1) Cum Unionis Europaeae multiplicitas linguarum sit enormis, consentaneum est, ut adhibeatur lingua officialis obligatoria, quae dicitur „*lingua franca*“.

2) Haec lingua franca oportet sit neutralis, id est ne sit nationalis.

3) Ex alterâ parte oportet haec lingua neutralis ratione etymologiae et cultûs civilis referat ad omnes Unionis Europaeae linguas atque gentes.

4) Esperantica lingua, quae est lingua non naturalis, sed consulto conficta, facilius discitur quam linguae naturales, sed non continet modos dicendi, quibus commotiones animae exprimuntur, sensum ambiguitatis, metaphoras et locutiones proverbiales nec litteraturam uberrimam longo decursu aetatum exortam.

5) Lingua franca Europae omnium optima est lingua Latina.

6) Latinitas enim inde ex interitu Imperii Romani Occidentalis usque ad tempus nostrum numquam verê mortua fuit.

7) Lingua Latina cottidianâ in institutione colloquendi, si adhibetur pronuntiatu restitutus, haud difficiliter discitur quam lingua moderna.

8) Vocabula moderna normis verba confingendi grammaticae antiquae novari possunt. Orbis Pictus Hexaglottus, lexicon copiosissimum, continet 40.000 notionum; quod a me ditificatur vocabulis Latinis.

9) Etiam litteratura moderna, quae est argumento difficili atque structurâ artificiosâ, in Latinum converti potest satis aptê atque convenienter.

10) Europa verê coadunata oportet insit animis omnium civium Europae, id est oportet homines sentiant se esse cives verê Europaeos.

Auditrices Auditoresque maximê honorabiles, summas gratias ago pro patientiâ et attentione vestrâ!

HANC ACROASIN THEODISCE FECIT ET IN LATINUM SERMONEM CONVERTIT LEO LATINUS.

<http://www.simons-law.com/library/pdf/e/338.pdf>

<https://www.audiatur-online.ch/2018/10/04/das-wunder-der-auferstehung-der-hebraeischen-sprache/>

¹ Sic dixi in acroasi theodiscâ ante duos ferê annos coram *Leonibus* Neo-Ulmensibus factâ, quam nunc ornavi vestimento Latino.

DE MIRACULO LINGUAE HEBRAICAE RESUSCITATAE

Hebraicae Linguae resuscitationem esse rem in historiâ cultûs civilis singulariter ac excellenter partam.

Scriptisit [Amotz Asa-El](#) d.4. m.Oct. a.2018, Latinê reddidit Leo Latinus d.26. m.Dec. a.2022.

„Quibusnam hominibus deservio?“, ex se ipse quaesivit *Jehuda Leib Gordon* (1830–1892), in tenebris et tranquillitate et frigoribus Lituaniae scribens lineas hebraicas.

Cum per annos carmina et saturas et parabolas scripsisset linguâ Hebraicâ, linguâ, quâ per saecula nemo activê locutus erat, *Gordonus* ex se ipso hoc quaesivit quod unâ cum eo quaerebant nonnulli auctores, qui id sibi proposuerant, ut vitam redderent linguae, quae antiquis iam temporibus post terrae amissionem vi vitali orbata erat. Haec linguae Hebraicae resuscitatio demum perfecta est decursu centum quinquaginta annorum, sed fuit opus cultûs civilis humanique incomparabiliter splendidum.

Tamen certum est linguam Hebraicam etiam antea numquam prorsus emortuam esse.

Omnis parvulus Iudaeus imbutus erat Hebraicê legendo et scribendo et orando; adulescentes debuerant textûs religiosos ediscere et magistri sermone Hebraico disputaverant de quaestionibus religiosis.

Praeterea Iudaei in diasporâ viventes hebraicê scripserunt opera memoratu dignissima, velut *Mischna*, i.e. codicem iuris aetatis Romanae, eiusque operis partes sequentes, quae sunt *Mischne Tora* (saeculo duodecimo a *Moses Maimonides* compositum) et *Schulchan Aruch* (quod saec. 16. scripsit *Rabbi Joseph Karo*).

Tamen sermo saecularis Hebraicus, quo Iudaei antiqui usi erant agrum colentes et mercaturam facientes, regentes et poetantes, nunc non iam adhibebatur nisi ad liturgiam et ritûs et doctrinam colendas. Paulatim et gradatim Iudaei vitam cottidianam agentes necnon artibus litterisque dediti Hebraicê loqui desinebant et aliis linguis ûtebantur.

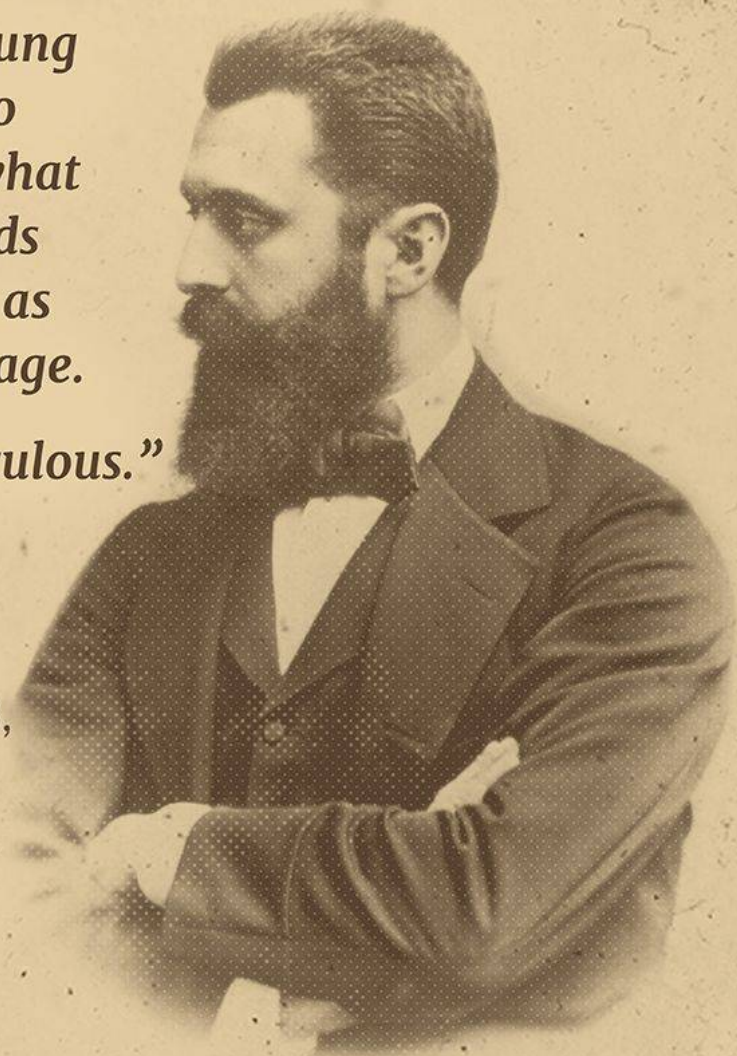
Philo Iudaeus philosophus (20 a. Chr.–50 p. Chr.) scripsit *graecê*, *Maimonides* (1135-1204) „*Directorem dubitantium*“ scripsit *arabicê*.

“Today I met the young fanatic who tried to convince me that what our movement needs is to adopt Hebrew as our national language.

It is, of course, ridiculous.”

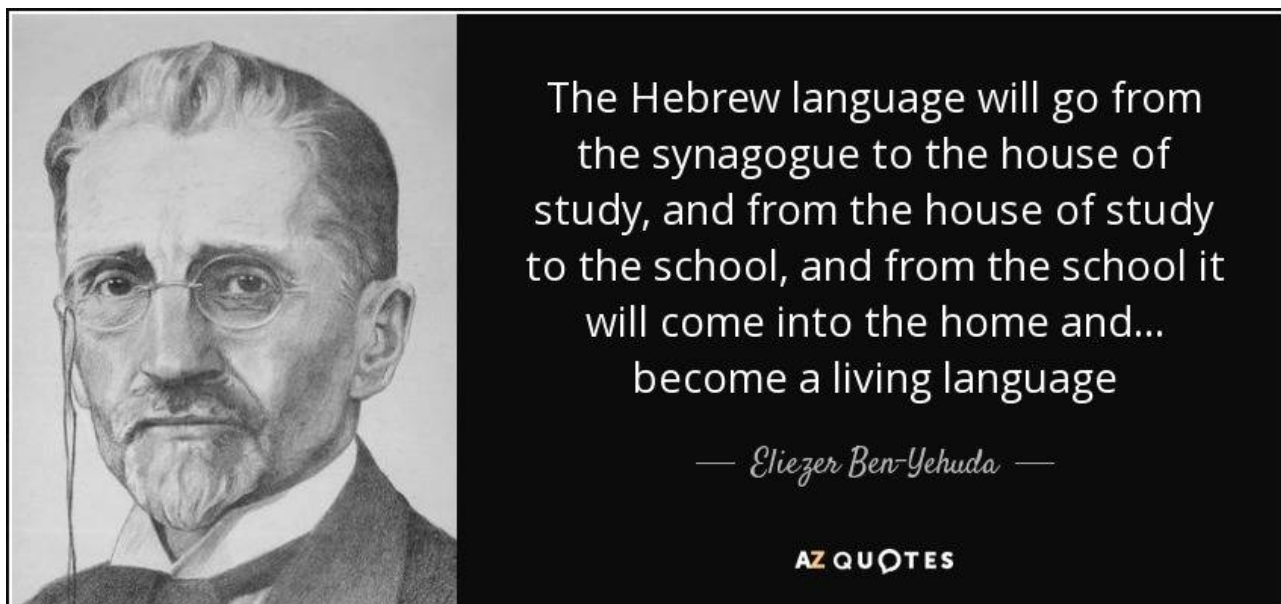
—Theodor Herzl,
personal diary, 1898,
recounting his
meeting with
Eliezer Ben Yehuda,
reviver of the
Hebrew language.

Get fanatical about the Hebrew language at holylanguage.com.

Baruch de Spinoza (1632-1677), moderni saecularismi praenuntius, scripsit Latinê, Moses Mendelssohn (1729–1786), propheta illuminismi Iudaici, scripsit theodiscê, Simon Dubnow (1860-1941), historicus Iudaeorum Europae orientalis, scripsit russicê.

Simul Iudaei novas linguas confinxerunt Hebraicam linguam cum aliis commiscentes. E.g. exorti sunt sermo Iudaeorum hispanicorum *Ladino* dictus et dimidia ferê decuria generum sermonis arabico-iudaici necnon sermo *Iiddicus* Iudaeorum Europae, in quo inter se commiscebantur voces *hebraicae* et *theodiscae* et *aramaicae* et *slavicae*.

The Hebrew language will go from
the synagogue to the house of
study, and from the house of study
to the school, and from the school it
will come into the home and...
become a living language

— *Eliezer Ben-Yehuda* —

AZ QUOTES

Sermone iiddico loquebantur Iudaei a Russiae imperialis coloniâ Iudaicâ¹ usque ad Neo-Eboracensem Fluminis Orientalis ripam inferiorem². Cum sermo Iiddicus tam latê diffusus esset, factus est etiam sermo illorum Iudaeorum, qui holocaustum perpessi sunt, frequentissimus et unâ cum iisdem miserrimis interiit.

At saeculo undevicesimo, quo nemo istam ingentem calamitatem praevidit, Iudaei viri docti coeperunt somnare de sermonis Hebraici resuscitatione – alii hebraicê scribentes, alii hebraicê reverâ loquentes.

Studia hebraicê scribendi primos fructûs tulerunt in Europâ, ubi in Imperio Habsburgensium et Germanorum et Russorum Imperio Caesareo exorti sunt commentarii periodici hebraicê scripti. At studia hebraicê loquendi incohata sunt in terrâ Israeliâ.

Huic studio alii reponderunt scepticê alii irrisoriê alii hostiliter.

Scepticê de sermonis Hebraici usu loquelari dixit ipse **Theodor Herzl**, qui in *edicto suo manifesto*, quod inscribitur „*De civitate Iudaeorum*“, quaesivit hoc: „*Quis nostrum tam bene scit Hebraicê, ut hac linguâ loquens postulet tesseram ferrivariam?*“.

Irrisionem atque hostilitatem passus est Iudaeus vir doctus in Russiâ natus, qui a.1881 Hierosolymam transmigravit ibidemque condidit duas ephemerides Hebraicas necnon liberos suos educavit semper Hebraicê loquens et primum lexicon Hebraicitatis veteris et novae scribere coepit.

Eliezer Ben-Jehuda (1858–1922), vir imbecillus, parvâ staturâ, perspicillo instructus rabbinis ultraorthodoxis videbatur esse turbator politicus necnon

¹ colōniola Iūdaica i.q. Shtetl, Schtetl, Stetl (שטעטל; pl. שטעטלעך, shtetlech; theod. „Städtlein“)

² Neo-Eboracēnsis Flūminis Oriētālis rīpa inferior orig. Lower Eastside.

adversarius saecularizans. At quamquam pugnabat solitarius - et aliquando ab Osmanis propter nationalismi propagationem in carcerem est coniectus – proposito suo assequendo fortiter atque fideliter studere perseveravit.

Ecce ELIEZER BEN-JEHUDA Lexico suo Hebraico pertractando intentissimè deditus, a.1912.

In lexico ephemeridibusque suis verbis bibliae temporalibus et substantivis creavit nova vocabula Hebraica, quibus denominaret tales novitates quales sunt *electricitas* et *hamaxa ferriviaria* et *glacies edibilis* necnon notiones abstractas, quales sunt *initiativa* et *systema* et *taedium* sive *molestia temporis*. In quodam gymnasio, ubi munere fungebatur magistri, coepit cum discipulis suis colloqui Hebraicè. Mox in urbe Hierosolymae, ex illo tempore, quo a militibus Romanis erat vastata, primum omnium per vias resonuit sermo Hebraicus.

Hoc experimentum factum est cum successu tam felici, ut quinque annis post in tribu *Rishon Le-Zion*, quae sita est versus meridiem ab hodiernâ urbe *Telaviv*, conderetur schola ex integro hebraica. Studia alias quoque scholas huiusmodi aedificandi impedita sunt a parentibus scepticis, qui timerent, ne liberi sui haberentur pro parum doctis, si loco linguae theodiscae aut francogallicae instituerentur linguâ Hebraicâ.

Tamen Hebraicae scholae Hebraicaque nepiagogia tam vehementer percrebrescebant, ut annis triceniis iam aliquot milia hominum educarentur Hebraicè loquentes.

Hebraicitas moderna saeculi vicesimi primi.

Hodie 9 ferê miliones Iudaeorum israelicorum Arabumque et aliquot milia aliorum peregrê versantes loquuntur Hebraicê.

Aeroplana volant, quae gubernantur ab aeronautis Hebraicê inter se colloquentibus, naves submarinae reguntur sermone Hebraico adhibito, sectiones cerebrales fiunt a chirurgis Hebraicê loquentibus, scientistae docent atque investigant Hebraicê loquentes et scribes, campi lusorii et stadia pedifolliaria resonant ab hominibus „Io triumphe!“ et „Vae nobis!“ Hebraicê clamantium necnon quotannis publicantur novae fabulae romanicae Hebraicê scriptae, opera itineraria, coquinaria, cinemata, fabulae theatricae, saturae cabaretorum, quibus complentur innumera bibliopolia, cinematea, theatra; greges autem musicorum roccianorum alliciunt aliquot milia spectatorum in odea et amphitheatra et viridaria subdialia, qui cum iisdem concinant permulta cantica hebraica moderna.

Sermo hebraicus tam fideliter in patriam suam revertit, ut *Iesaia* et *Ieremias* et *Batseba*, si hodie vespere medianum familiae Israelianae cuiuscumque intrarent et loqui inciperent, a parentibus et a parvulis intelligerentur. Haec enim est res, quâ Israeliani cum historiâ gentis suae remotissimâ coniungantur eâdemque firmissimê cohaeserunt immigrantes et fugientes qui septuaginta linguis inter se diversis usi intraverunt terram parvam, de quâ iterum iterumque pugnabatur.

Hodie ab illo loco, ubi *Ben-Jehuda* noctes degebat lexico suo deditus copiosissimo, itinere paucarum minutarum remota est zona pedestris frequentatissima nomine huius viri honorata.

Tempore, quo, ut refert UNESCO, dimidia ferê pars sex milium linguarum huius mundi interitura est necnon studia linguas quales sunt celticae et vasconica et cambriana revivificandi adhuc frustra fiunt, sermone Hebraico hodie decem ferê miliones hominum loquuntur idque postquam vix saeculum transactum est ex illo tempore, quo neminis iam fuit sermo patrius.

Velocitate et intensitate et amplitudo, quibus lingua Hebraica est resuscitata, evidenter apparet, quam ridicula sint opprobria, quibus dicitur civitas iudaica e nihilo incidisse in terram aliorum. Etsi Hebraicam linguam non intellegis, senties, quam viva eadem sit neque eandem e caelo

in terram incidisse, sed potius e terrâ lapidibus subsitâ erepsisse. Lingua Hebraica, cum servata esset sacrificiis doctrinâque Iudaicâ, tamquam scintilla gliscens, quae excitanda erat leni tantum aurâ, ut fieret flamma – flamma, quam nunc de die in diem portant miliones hominum hebraicê loquentium.

Ut respondeamus illi quaestiunculae ***Iehudae Leib Gordonii***: iidem quidem homines sunt, quibus deservierit.

Scripsit [Amotz Asa-El](#) d.4. Oktober 2018, Latinê reddidit Leo Latinus d.26. m.Dec. a.2022.

